

IZVJEŠTAJ O RADU STRUČNOG ODBORA HRVATSKOGA KNJIŽNIČARSKOG DRUŠTA 2002.-2004.

Stručni odbor Hrvatskoga knjižničarskog društva (SO HKD-a) radio je u osam sekcija, dvadeset i četiri komisije i pet radnih grupa. Održano je šest sastanaka i na njima se raspravljalo o:

- aktivnosti sekcija, komisija i radnih grupa,
- Pravilniku o radu Glavnog odbora, Izvršnog odbora, Nadzornog odbora, Etičkog povjerenstva i Stručnog odbora (sekcija, komisija, radnih grupa) Hrvatskoga knjižničarskog društva,
- okruglim stolovima u organizaciji sekcija i komisija SO HKD-a,
- Vodiču kroz HKD i
- o sadašnjem i budućem ustroju Stručnog odbora.

Dio Pravilnika o radu Glavnog odbora, Izvršnog odbora, Nadzornog odbora, Etičkog povjerenstva i Stručnog odbora (sekcija, komisija, radnih grupa) Hrvatskoga knjižničarskog društva koji se odnosi na rad Stručnog odbora izradila je radna grupa sastavljena od članica SO-a iz prošlog mandata, a to su Edita Bačić, Blaženka Peradenić-Kotur i Tanja Sušec. O nacrtu tog dijela Pravilnika raspravljalo se na sastancima SO-a, a ponajviše o broju članova komisija i trajanju njihova mandata. Budući da za pojedine komisije s obzirom na specijalizirano polje rada nije moguća česta izmjena članova, pronašlo se kompromisno rješenje: u komisiji može biti 5 do 11 članova čiji mandat traje četiri godine, s mogućnošću produženja. Ovo je potrebno posebno naglasiti, budući da se pred skupštinu HKD-a obično mijenja ustroj komisija, stižu zahtjevi za primanje novih članova te javljaju dvojbe oko trajanja mandata članova komisija.

Sekcije i komisije SO HKD-a organizirale su više stručnih skupova u ovom razdoblju. Među njima najznačajniji je bio Okrugli stol o otpisu i reviziji knjižnične građe koji je održan 26. veljače 2003. godine. Radna grupa u sastavu: Višnja Bošnjak, Ljiljana Crnjević, Silva Pavlinić, Dubravka Stančin-Rošić i Tanja Sušec, predložila je program koji se odvijao u dva dijela: 1. Mjerila/kriteriji za izlučivanje knjižnične građe i 2. Vrijednost otpisane građe. Na skupu je, među ostalima, sudjelovala i kolegica Nada Česnovar iz Narodne in univerzitetne knjižnice u Ljubljani, inače urednica njihovog Priročnika za izločanje i otpis knjižničnoga građiva. Okrugli stol bio je iznimno dobro posjećen što znači da je tema ne samo zanimljiva, već i iznimno važna za našu struku. Zato je odlučeno da i naše Društvo izradi svoj priručnik o reviziji i otpisu knjižnične građe. Na sastanku SO-a prihvaćen je prijedlog predsjednika komisija da u Radnu grupu za izradu priručnika uđe deset članova koji će obraditi različita područja, tj. problematiku vezanu uz vrste knjižnica. Za školske knjižnice i urednicu priručnika zadužena je Višnja Bošnjak, za opći teorijski dio Maja Lalić, za središnje narodne knjižnice Silva Pavlinić, za područne narodne knjižnice Jasna Jednaček, za visokoškolske knjižnice Marijana Mišetić, za specijalne i sveučilišne knjižnice Blaženka Peradenić-Kotur, za Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu Višnja Čanjevac, za reviziju i otpis u elektroničkoj obradi Kluk Guinio, za

nabavu, tj. izgradnju knjižničnog fonda Mira Švob i za slobodu informiranja i otpis knjižnične građe Lorenka Bučević-Sanvincenti. Iako je Radna grupa formirana odmah nakon Okruglog stola i iako su održana dva sastanka (24. listopada 2003. i 26. siječnja 2004.), nisu poslani svi tekstovi. Zato je 7. srpnja 2004. ponovo upućen poziv da se do 15. rujna 2004. pošalju preostali tekstovi. Tekstove su poslali: Višnja Bošnjak, Lorenka Bučević-Sanvincenti, Maja Lalić, Marijana Mišetić, Silva Pavlinić i Mira Švob. U svom izvještaju od 20. rujna 2004. urednica Višnja Bošnjak predložila je da se članovima Radne grupe koji nisu dovršili svoj tekst pošalje kao model tekst Maje Lalić s molbom da dovršene tekstove pošalju do kraja godine. U slučaju da se to ne dogodi, Višnja Bošnjak će podnijeti ostavku na mjesto urednice. Moj je prijedlog da se članovima Radne grupe omogućí da do kraja listopada 2004. predaju svoje tekstove, a nakon toga da se s novim članovima krene u ubrzanu realizaciju priručnika. Period od godinu dana bio je dovoljan svim članovima da odluče mogu li sudjelovati u izradi ovog priručnika. Nadam se da će realizacija ovoga važnog zadatka biti prioritet i u radu SO-a u sljedećem mandatu.

Aktivnosti sekcija i komisija

Svaki pažljivi promatrač rada sekcija i komisija može odmah uočiti kako se kretala njihova aktivnost u ovom razdoblju. Iako mnoge komisije imaju zadaće koje su trajnog karaktera, a rezultati nisu uvijek efektivi, ipak se u razdoblju od dvije godine može dobro vidjeti rad svake komisije. Rad komisije, logično, ovisi o djelovanju njezinih članova, ali najviše o aktivnom radu njezina predsjednika i unutar komisije i sekcije i, naposljetku, unutar SO-a. On svojim entuzijazmom potiče ostale članove i koordinira rad komisije u odnosu na SO i vlastite zadatke. Sve ovo napominjem kako bih istaknula koliko je važno da predsjednik komisije bude realna osoba koja zna procijeniti svoje mogućnosti i svoje značenje za komisiju. Mislim da bi za neke predsjednike bilo daleko bolje da su na vrijeme odlučili podnijeti ostavku ako zbog različitih razloga, privatnih i službenih, ne mogu uspješno obnašati svoju funkciju. Nije sramotno odustati ako čovjek nema vremena i mogućnosti za rad u komisiji, ali je zaista nezgodno i za komisiju a i za Društvo ako bez pravih objašnjenja nema u razdoblju od, npr., godine dana nikakvog djelovanja. Ako se nekom čini da je ovaj uvod predug, moram naglasiti da je jedan od najtežih zadataka predsjednika SO-a da potakne komisije na djelovanje i da njihove predsjednike na ugodan i pristojan način uvjeri koliko je važno da rade. Mnogo pisama, telefonskih razgovora i neposrednih razgovora, a posebno vremena, ne bi bilo potrošeno na često jalove razgovore i pregovore.

Koristim prigodu da ovdje posebno istaknem pozitivne rezultate: ponovo rade dvije komisije: *Komisija za izgradnju i opremanje knjižnica* i *Komisija za teoriju i znanstveni rad*.

U radu sekcija i komisija moram posebno istaknuti njihov veliki i značajni doprinos u održavanju stalnih skupova Društva, a naravno i posebnih skupova koji su važni za našu struku.

Sekcija za specijalne knjižnice

Sekcija za specijalne knjižnice u izvještajnom razdoblju održala je 5. i 6. dane specijalnog knjižničarstva u Opatiji. Glavna tema 5. dana specijalnog knjižničarstva bila je “Specijalne knjižnice – edukacija knjižničnog osoblja i korisnika”. Predavači su bili iz Finske, Italije i Slovenije. U sklopu ovog skupa održan je i Okrugli stol – Korištenje znanja za napredak na koji su bili pozvani predstavnici naših velikih tvrtki Plive i INA-e, Gospodarske komore Hrvatske i jedne stare i važne kulturne ustanove – Muzeja za umjetnost i obrt. Sva izlaganja bila su zanimljiva i dobro posjećena. Ukupno je bilo 109 sudionika iz cijele Hrvatske. Šesti dani specijalnog knjižničarstva održani u Opatiji 19. i 20. travnja 2004. bili su posebno značajni jer su na njima bili prvi puta prisutni rektori naših sveučilišta kao i državni tajnik za znanost. Tema skupa bila je “Knjižnični sustavi hrvatskih sveučilišta”. Svojim izlaganjima i raspravama i rektori i državni tajnik pridonijeli su da s pozvanim predavačima i diskutantima knjižničarima ostvarimo prvi puta stvarni dijalog o knjižnicama unutar hrvatskih sveučilišta. Najviše se raspravljalo o visokoškolskim knjižnicama, o zakonodavstvu, o stručnoj i znanstvenoj periodici. Zato je i bilo tako mnogo knjižničara iz visokoškolskih knjižnica (62 posto od ukupnog broja sudionika ovog skupa) što je, svakako, još jedan argument za spajanje Sekcije za visokoškolske knjižnice i Sekcije za specijalne knjižnice.

Komisija za tehničke knjižnice posebno je angažirana u realizaciji novog skupa koji će se održati 14. i 15. studenog 2004., a to je Solo knjižničari: status, značenje i perspektive, kao i Bal knjižničara!

Sekcija za narodne knjižnice

Sekcija za narodne knjižnice zaista je vrlo aktivna. Njezine komisije i radne grupe sudjeluju na skupovima ne samo svoje sekcije, već i na drugim skupovima Društva, a aktivne su svake godine i na pripremama i održavanju Mjeseca hrvatske knjige. *Komisija za narodne knjižnice* bila je pokretač i organizator dvaju savjetovanja za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj. Prvo savjetovanje održano je u Splitu 2. i 3. lipnja 2003. Na savjetovanju je održana promocija IFLA-inih smjernica za narodne knjižnice i zato je tema bila “Hrvatske narodne knjižnice u svjetlu IFLA-inih smjernica – kako zadovoljiti potrebe korisnika”. Drugo savjetovanje održano je u Osijeku 1. i 2. travnja 2004. pod naslovom “Prema strategiji razvoja narodnih knjižnica u Republici Hrvatskoj”. U okviru ovog savjetovanja održan je i originalni okrugli stol Burza programa na kojem su knjižnice prikazale svoje najkvalitetnije programe za korisnike, kao i izložba Novi prostori narodnih knjižnica od Domovinskog rata do danas.

Na ovim je savjetovanjima aktivno sudjelovala i *Komisija za dječje knjižnice* s rezultatima ankete o dječjim knjižnicama u Hrvatskoj. Predsjednica Komisije Ivanka Stričević izabrana je na 69. IFLA-inoj godišnjoj skupštini u Berlinu za predsjednicu IFLA-ine Sekcije za dječje knjižnice.

Komisija za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama HKD-a u ovom je razdoblju neprekidno vrlo aktivna. Kako su u 2003. godini predane IFLA-ine Smjernice za knjižnične službe i usluge za osobe s disleksijom i Smjernice za knjižnične službe i usluge za gluhe, 26. ožujka 2004. održan je Prvi okrugli stol Komisije za knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama HKD-a na temu

“Osobe sa specifičnim teškoćama učenja, čitanja i pisanja i osobe oštećenog sluha kao korisnici knjižnice”. Ova je Komisija prijavila i svoj projekt Knjižnične usluge za osobe s posebnim potrebama – utvrđivanje problema čitanja i pisanja kod osoba s izrečenim odgojnim mjerama u Republici Hrvatskoj. Projekt se realizira u suradnji s Hrvatskom udrugom za disleksiju, Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice i IFLA-inom Sekcijom za knjižnice za osobe s posebnim potrebama. Ured za ljudska prava Vlade RH osigurao je jednogodišnje financiranje.

Radna grupa za pokretne knjižnice vrijedna je i aktivna grupa koja je već predložena za imenovanje u komisiju. U ovom razdoblju Radna je grupa održala dva okrugla stola.

Prvi je održan u Osijeku 12. svibnja 2003. godine pod nazivom “Nove tehnologije i usluge u pokretnim knjižnicama”, s naglaskom na uslugama za osobe s posebnim potrebama, a drugi u Karlovcu 11. svibnja 2004. pod nazivom “Novi bibliobusi u Hrvatskoj”.

U izvještajnom razdoblju unutar Sekcije za narodne knjižnice počele su s radom dvije nove radne grupe: Radna grupa za čitanje i Radna grupa za manjinske knjižnice.

Sekcija za školske knjižnice

Unutar *Sekcije za školske knjižnice* djeluje samo *Komisija za školske knjižnice*. Komisija je 8. lipnja 2004. organizirala Okrugli stol “Hrvatske školske knjižnice u svjetlu IFLA-inih smjernica za školske knjižnice”. Na skupu su sudjelovale i gošće iz inozemstva - Glenys Wilears iz Velike Britanije i Nataša Kuštrin-Tušek, predsjednica Sekcije za školske knjižnice Slovenskog knjižničarskog društva. Komisija za školske knjižnice jedan je od organizatora stalnog stručnog skupa školskih knjižničara koji se održava svake godine u Crikvenici pod nazivom “Proljetna škola školskih knjižničara”.

Sekcija za bibliografsku kontrolu

U *Sekciji za bibliografsku kontrolu* aktivna je *Komisija za katalogizaciju*. Komisija će sudjelovati u projektu MULDICAT (IFLA-in projekt o višejezičnom tezaursu nazivlja iz katalogizacije). Do kraja 2004. Komisija će na mrežnim stranicama Društva otvoriti raspravište o stručnoj problematici vezanoj za katalogizaciju. Komisija je jedan od pokretača skupa koji će HKD održati povodom stogodišnjice rođenja dr. Eve Verone 2005.

Sekcija za upravljanje i tehnologiju

Unutar *Sekcije za upravljanje i tehnologiju*, *Komisija za automatizaciju* najviše je angažirana oko organizacije stalnog skupa HKD-a Arhivi, knjižnice i muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture. Na 8. seminaru članovi Komisije vodit će radionicu Digitalne zbirke i korisnici. Komisija za automatizaciju radi na projektu Popis digitalnih zbirki u Hrvatskoj, a u okviru akcije “Internet u knjižnice” davat će preko svojih stranica objašnjenja i pomoć svim zainteresiranim u vezi s virusima, održavanjem sigurnosti na računalima i sl.

Komisija za izgradnju i opremanje knjižnica započinje s izradom adresara poznatih proizvođača i dobavljača opreme za knjižnice.

Komisija za statistiku organizirala je 21. svibnja 2004. Okrugli stol “Knjižnična statistika i međunarodna norma ISO 2789 (2003.) – situacija u Hrvatskoj i iskustva drugih zemalja”.

Komisija za zaštitu knjižnične građe radi na projektu zaštite starih hrvatskih novina. Anketom provedenom u Hrvatskoj obuhvaćeni su svi naslovi od 1890. godine. Prikupljeni je materijal obrađen, a podaci uneseni u računalno. Projekt se nastavlja. Unutar Sekcije osnovana je i Radna grupa za zagovaranje koja je osnovana odmah nakon 33. skupštine.

Sekcija za obrazovanje i istraživanje

Unutar *Sekcije za obrazovanje i istraživanje* ponovno je aktivna *Komisija za teoriju i znanstveni rad* čiji se programi očekuju u sljedećem razdoblju.

Komisija za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje izradila je Upitnik o stanju i potrebama stalnog stručnog usavršavanja u knjižničarskoj struci. Na 4. sastanku SO-a 13. siječnja 2004. Upitnik je prihvaćen i, bez obzira na opširnu raspravu, uputit će se u ovom obliku članovima Društva i knjižnicama.

Komisija za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja već četvrtu godinu za redom na Međunarodni dan ljudskih prava 10. prosinca održava okrugli stol. Treći okrugli stol “Slobodan pristup informacijama za sve” održan je 10. prosinca 2003. godine u suradnji s Katedrom za bibliotekarstvo Filozofskog fakulteta u Zagrebu. U radu su sudjelovali domaći i strani stručnjaci. Govorilo se o pravima pojedinaca i skupina na informacije. U drugom dijelu skupa bilo je riječi o posebnim skupinama korisnika - invalidima, zatvorenicima itd., a u trećem o posebnim skupinama korisnika u narodnim knjižnicama i o strategiji razvoja narodnih knjižnica u odnosu na posebne zahtjeve korisnika i njihova prava. U skladu sa svojim ciljevima, Komisija je odlučila organizirati i održavati skupove o pravu svakog građanina na informacije i u različitim narodnim knjižnicama u Hrvatskoj. Tako je 14. svibnja 2004. u Dvoru u Sisačko-moslavačkoj županiji organiziran Okrugli stol o slobodnom pristupu informacijama u multikulturalnoj sredini.

Toliko o radu sekcija i komisija. Nabrojeno je samo ono što je važno jer je potrebno istaknuti rad pojedinih sekcija i komisija, budući da one to zaslužuju.

Vodič kroz HKD

Iako su u izradi *Vodiča kroz HKD* trebala sudjelovati sva tijela Društva, moram reći da to što ga nismo uspjeli dovršiti osjećam i kao promašaj SO-a na čijem sam čelu bila. Nakon velikog zagovaranja, uspjeli smo prikupiti tekstove o stručnim tijelima, koje smo kolegica Vedrana Juričić i ja sredile. Stoga se Vedrani Juričić posebno zahvaljujem na trudu koji je uložila. Nadam se da će *Vodič* ugledati svjetlo dana u razdoblju nakon ove Skupštine.

Dio tekstova iskoristili smo za prikaze sekcija na mrežnim stranicama Društva.

Ustroj Stručnog odbora

Naš posljednji sastanak u ovom mandatu održat će se u Šibeniku. Tamo ćemo raspravljati o novom ustroju Stručnog odbora. Zamolila sam sve predsjednike sekcija, komisija i radnih grupa da dobro razmisle o prijedlogu novog ustroja i pripreme konkretne diskusije za taj sastanak. Od 1998. godine HKD se trudi da se stručna tijela organiziraju prema organizaciji stručnih tijela IFLA-e. Polako se i to ostvaruje. Moje je mišljenje da se SO u sljedećem sastavu mora truditi da sačuva sve dosadašnje komisije i ne dopusti da se one ugase. Ipak se još uvijek mogu naći knjižničari spremni na dobrovoljni rad u Društvu, a sve postojeće različite stručne aktivnosti samo doprinose našem daljnjem stručnom napretku.

Na koncu, zahvaljujem svim predsjednicima sekcija i komisija na suradnji i potpori u našem radu koji je, bez obzira na greške i promašaje, pridonio cjelokupnom razvoju naše struke, a budućem Stručnom odboru želim puno uspjeha.

Tanja Sušec